

Sisäministeriölle
kirjaamo@intermin.fi

Lausunto

1 (4)

31.5.2021

Viite: VN/6185/2021

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n lausuntopelastuslain uudistamisen esiselvityshankkeen valmistelujaostojen arviointimuistioista

Kiitämme lausuntomahdollisuudesta. Toteamme näkemyksemme seuraavassa kohtalaisen yleisellä tasolla ja erityisesti siltä osin kuin niillä on liittymäkohtia yritysten toimintaan. Otamme yksityiskohtaisemmin kantaa myöhemmin siltä osin kuin nyt esitetyistä muutoksista mahdollisesti aloitetaan lainsäädäntö- tai muita kehityshankkeita.

Yleisesti todeten lausuttavissa arviomuistioissa on nähdäksemme tunnistettu melko kattavasti kehittämistä edellyttävät asiat ja säännökset. Olemme kehitystarpeista pitkälti samaa mieltä.

Lain rakenne ja yhteiset säännökset

Lain yhdenmukainen soveltaminen ja riskiltään samantyyppisten kohteiden ja tapahtumien kohtelu samalla tavalla ovat perusteltuja tavoitteita ja elinkeinoelämän piirissä niitä kannatetaan laajasti. Yleisesti tarkasteltuna pelastuslain soveltamisalaan kuuluvan toiminnan yhdenmukaisuuden kehittäminen ja varmistaminen on keskeisimpiä elinkeinoelämän näkemiä kehityskohteita. Pelastuslain puitteissa tapahtuva soveltamistoiminta on alueellista ja paikallista. Yritykselle, joka toimii valtakunnallisesti, tämä näyttäytyy toisinaan hyvin ristiriitaisena ja epäyhtenäisenä. On lukuisia esimerkkejä, joissa riskiltään täysin tai hyvin samankaltaista toimintaa kohdellaan hyvin eri tavalla eri puolilla Suomea. Vaikka viranomaisten päätöksenteko on jatkossakin alueellista tai paikallista, pitää kaikin keinoin pyrkiä mahdollisimman yhtenäiseen tulkin- takäytäntöön.

Tärkeää on myös se, että pelastustilanteissa johtaminen ja johtamisra- kenteet ovat selkeitä. Ei saa olla epäselvyyttä missään tilanteessa siitä, kuka tai ketkä toimintaa johtavat ja toimenpiteistä päättävät.

Pidämme Lain rakenne ja yhteiset säännökset -arviomuistiossa esitet- tyjä kehitysehdotuksia oikean suuntaisina.

Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Markku Rajamäki

31.5.2021

Pelastustoiminta

Arviomuistiossa esitettyjen termien määritelmien yhtenäistäminen on perusteltua. Samoin on tärkeää täsmentää eri toimijoiden vastuita, jotta esim. johtaminen kaikissa tilanteissa olisi selkeää ja kaikki osapuolet tietäisivät jo ennalta sekä johtovastuut että oman roolinsa.

Erityisesti tiettyjen termien käytössä tulee kiinnittää erityistä huomiota viestintään, jotta kaikki voivat ymmärtää, mikä on kiellettyä tai sallittua (esim. avotulen teko metsäpalovaroituksen aikana) ja millaisia ilmoituksia tai muita toimia toimintaan ryhtyminen edellyttää (esim. kulutus).

Pelastuslain 40 §:ssä säädetään jälkiraivauksesta ja -vartioinnista sekä jälkitorjunnasta. Arviointimuistiossa on esitetty säännökseen liittyen sisällöin muokkaamista geneerisemmäksi. Jaosto esittää, että jälkivartioinnin osalta ei saa syntyä niin sanottua harmaata aluetta ja jälkivartiointi on aina virkavastuun alaista toimintaa, johon päätös tulee aina viranomaiselta. Tilanteessa on oltava selkeät vastuunsiirrot ja dokumentointi vrt. ympäristövahinkotilanteet, joissa dokumentointi korostuu. Olemme asiasta samaa mieltä. Esitämme lisäksi, tulisiko säännöksessä nimenomaisesti säätää myös, että pelastusviranomaisen vastuun siirtäessään tulisi selkeästi myös ohjeistaa kohteen omistajaa siitä, miten jälkiraivaus- -vartiointi ja jälkitorjunta tulee toteuttaa. Toimintaan liittyy riskejä, joiden asiantuntija pelastusviranomainen on. Kohteen omistaja sen sijaan ei välttämättä ole.

Sillä, että 40 §:ssä tarkoitettu toiminta on toteutettu oikein, on käsittääksemme merkitystä myös 41 §:ssä säädetyn palontutkinnan toteuttamisen ja tuloksellisuuden kannalta. Kannatamme myös 41 §:n kehittämiseksi tehtyä jaoston esitystä koskien ilmoitusmenettelyn yhtenäisyyttä poliisille tehtävien ilmoitusten osalta, kun epäillään tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheutettua tulipaloa. Samanlaisten tapausten kohdella samalla tavalla on osapuolten oikeusturvan toteutumisen näkökulmasta erittäin tärkeää.

Jaosto on esittänyt muutoksia 52 §:ään. Esitämme tässä yhteydessä harkittavaksi, olisiko tarpeen selvittää, miltä osin sopimuspalokuntiin kuuluvat ovat käytettävissä myös kansallisten kriisitilanteiden aikana ja tarvittaessa toteuttaa tämän varmistamiseksi tarvittavat lainsäädäntö- ja muut muutokset. Käsityksemme on, että tällä hetkellä voi olla epäselvyyttä siitä, miltä osin sopimuspalokuntiin kuuluvilla on myös sodan ajan sijoituksia puolustusvoimissa ja he eivät näin välttämättä olisi käytettävissä tähän tehtävään kansallisissa valmiuslain ja puolustustilalain mukaisissa kriisitilanteissa. Tämä on nähdäksemme olennainen sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiin ja sitä kautta alueelliseen onnettomuuksiin varautumiseen ja niiden hoitamiskyvykkyyteen liittyvä asia. Tarvittaessa tämä voitaisiin huomioida 94 §:n henkilörekisteriin kirjattavissa tiedoissa. Kannatamme myös 94 §:n päivittämistä vastaamaan tietosuojasetuksen vaatimuksia.

Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Markku Rajamäki

31.5.2021

Kiinnitämme huomiota siihen, että pelastuslaitosten palvelutasopäätöksiä tehtäessä tulisi saamamme palautteen mukaan laajentaa arviointiperusteita nykyisestä niin, että niissä voitaisiin huomioida henkilö- ja omaisuusarvojen lisäksi mm. kohteen työllistävyysvaikutus ja yleisemminkin taloudellinen merkitys alueella.

Tiedonsaantioikeuksien ja rekisterikäytäntöjen täsmentäminen vaikuttavat tarpeellisilta muistiossa esitetyillä perusteilla.

Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

Kannatamme muistiossa esitetyjä tarpeita käydä läpi ja tarvittaessa tarkentaa sääntelyä koskien esimerkiksi omatoimisen varautumisen ja pelastussuunnittelun sääntelyä, tarkoituksenmukaisia alkusammutusvälineitä ja palovaroittimia, niiden kunnossapitoa koskevia säännöksiä samoin kuin yleisötilaisuuksien ja tapahtumien turvallisuutta. Kuten olemme edellä Lain rakenne ja yhteiset säännökset -luvussa todenneet, elinkeinoelämä näkee suuren tarpeen pyrkiä yhtenäistämään käytäntöjä eri osissa Suomea. Vaikka emme kannata yleisesti yksityiskohtaisen lainsäädännön lisäämistä, edellä kerrottu nähdäksemme onnistuu parhaiten, kun keskeisten säännösten yksityiskohtaisuutta kehitetään paremmin huomioimaan kohteiden riskiperusteiset erot ja ohjaamaan sen avulla päätöksentekoa. Kaiken sisällöllisen ohjauksen ei luonnollisestikaan tarvitse olla lain tasoisessa säännöksessä, mutta kokonaisuutena lainsäädännön ja viranomaisten toimintaan liittyvän ohjeistuksen tavoitteena tulee olla, että riskiltään samanlaisia kohteita kohdellaan samoin eri puolilla maata eri pelastusviranomaisten toimesta. Tässä on havaittu valtakunnallisesti toimivien yritysten piirissä epäjohtonmukaisuutta, mikä vaikeuttaa turvallisuusjohtamista organisaatioiden sisällä.

Pelastuslaitoksen valvontatehtävän sisältöä ja toteuttamista on arviomuistion mukaan tarve selkeyttää. Olemme samaa mieltä. Pelastuslaitosten yrityksiin kohdistuva valvonta nähdään tarpeellisena ja arvokkaana yrityksen turvallisuusjohtamisen tukena, mutta sen sisältöön, riskiperusteisuuteen ja laadukkuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota huomioiden myös se, että kyse on yleensä kohteille maksullisesta toiminnasta.

Tiedonsaantioikeuksien ja rekisterikäytäntöjen täsmentäminen vaikuttavat tarpeellisilta muistiossa esitetyillä perusteilla.

Pelastuslain suhdetta rakentamisen sääntelyyn on tarpeen selkiyttää, kuten arviomuistiossakin on esitetty. Kohteiden kannalta on riski tarpeettomista kustannuksista ja viivästyksistä esim. tilanteissa, joissa rakentamiseen ja toisaalta rakennukset pelastusturvallisuuteen liittyvät vaatimukset saadaan eriaikaisesti, eikä niitä kyetä optimaalisesti huomioimaan suunnittelussa ja toteutuksessa. Sääntelykokonaisuuksien

Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Markku Rajamäki

31.5.2021

selkiyttäminen on erityisen tärkeää sen vuoksi, että kunnan sisäinen yhteistyö rakennusvalvonnan ja pelastuslaitoksen välillä katkeaa, kun pelastuslaitokset siirtyvät vuoden 2023 alussa osaksi uusia hyvinvointi-alueita, eivätkä ole enää osa kunnan palvelurakennetta.

Varautuminen poikkeusoloihin ja väestönsuojelu

Muistiossa esitetyt muutosehdotukset ovat mielestämme perusteltuja. Ottamatta tässä vaiheessa kantaa mahdollisiin lopputulemiin yritysten kannalta toteamme, että mm. väestönsuojeluvastuut ja yritysten varautumisvelvoitteisiin liittyvät säännökset kaipaavat selkiyttämistä.

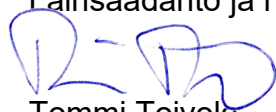
Erityisesti haluamme painottaa tilannekuvatoiminnan kehittämisen tärkeyttä. Riskiperusteisessa toiminnassa ei mielestämme ole koskaan riittävää jättää tilannekuvaa sille tasolle, mitä aiemmin on tapahtunut tai mitä parhaillaan on tapahtumassa. On keskeistä analysoida havainnot ja pyrkiä hyödyntämään tietoa siihen, miten vastaisuudessa aiemmin tunnistettuihin ja nouseviin riskeihin varaudutaan. Jälkimmäisistä voi olla havaittavissa korkeintaan pieniä signaaleja, mutta nekin pitää hyödyntää. On myös tärkeää, että Suomessa kyettäisiin tilannekuvatoiminnassa hyödyntämään myös ulkomaista dataa ja kokemuksia. Riskit, jotka ovat realisoituneet tai aiheuttaneet läheltä piti -tilanteita ulkomailla, voivat aivan hyvin toteutua meilläkin.

Tilannekuvatietoa on kerättävä riittävän laajasti, mutta myös jaettava, muuten siitä ei ole hyötyä.

Kiinnitämme tässä huomiota myös edellä sivulla 2 esiin tuomaamme huoleen sopimuspalokunnissa toimivien mahdollisten sodan ajan sijoitusten vaikutuksesta sopimuspalokuntien kapasiteettiin ja kyvykkyyteen. Kysymys liittyy kiinteästi poikkeusoloihin varautumiseen.

Kunnioitavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Lainsäädäntö ja hallinto

Tommi Toivola
Johtaja